Biologicals in de huisartsenpraktijk.

Haio: Heeman Lise , U.G.
Promotor: CHRISTIAENS Thierry , U.G.
Praktijkopleider: DE WILDE Bieke , DEPUYDT Catheline , DEVRIESE Dieter , DUJARDIN Geert , Elyn Pepijn , LAMPENS Inge , VAN GREMBERGEN David

Context: Steeds meer patiënten worden behandeld met biologicals voor inflammatoire aandoeningen. Er komen meer biologicals op de markt en de indicaties worden uitgebreid. Hoewel een biological enkel in de tweede lijn wordt voorgeschreven, is het belangrijk om ook de huisarts te betrekken in de opvolging van patiënten die behandeld worden met biologicals. Het huidige therapeutische landschap wordt geschetst en veiligheidsaspecten van de biologicals worden toegelicht.

Onderzoeksvraag: Wat is de rol van de huisarts in de opvolging van patiënten die behandeld worden met biologicals, vanuit het standpunt van zowel eerste lijn als tweede lijn.

Methode: Er werd een literatuurstudie uitgevoerd met de termen ‘biologicals’, ‘huisarts’ en ‘rol’ in PubMed. Er werd een kwalitatieve studie uitgevoerd: 10 huisartsen en 5 specialisten werden ondervraagd via een semi-gestructureerd interview. De interviews werden opgenomen, getranscribeerd en geanalyseerd via het programma Nvivo.

Resultaten: 8 van de 10 huisartsen en 4 van de 5 specialisten ondervinden dat de kennis van huisartsen over biologicals onvoldoende is. Huisartsen omschrijven hun rol in de zorg voor patiënten die behandeld worden met biologicals als opvolgen en behandelen van bijwerking, bloedafnames, opvolgen van de ziekte-activiteit, vaccinaties toedienen, interacties met andere geneesmiddelen bewaken, infecties behandelen, uitleg geven van het normale gebruik, therapietrouw bevorderen en de eerste stap zetten in diagnostiek. Specialisten omschrijven de rol van de huisarts voornamelijk als oppikken en behandelen van bijwerkingen, uitvoeren van bloedafnames, opvolgen van vaccinaties, vragen beantwoorden over conceptie, zwangerschap, kanker, infecties, en het inschatten van het effect van de aandoening op de algemene levenskwaliteit van de patiënt. De sterke punten van de huisarts in de zorg voor patiënten die behandeld worden met biologicals zijn de laagdrempeligheid, de kennis van de patiënt en het holistisch handelen. De zwakke punten van de huisarts zijn de onvoldoende kennis over biologicals en de complexiteit. De voornaamste opportuniteit die genoemd wordt is een betere samenwerking met de tweede lijn. Er worden 7 bedreigingen geïdentificeerd: balans eerste vs tweede lijn, medicatieroosters en informatica, snelle evolutie, druk beroep, onduidelijke taakafspraken, kost en terugbetalingsvoorwaarden en overbelasting onnuttige zaken.

Conclusie: Discussie: De meerderheid van de huisartsen beschouwen hun kennis over biologicals als onvoldoende en de meerderheid van de specialisten delen die mening. Mogelijke oorzaken hiervan zijn de snelle evolutie van het domein en het beperkte contact dat huisartsen hebben met deze producten. Er bestaat consensus tussen eerste en tweede lijn dat de voornaamste rol van de huisarts bij patiënten onder behandeling met biologicals bestaat uit ten eerste het monitoren en behandelen van bijwerkingen, ten tweede het opvolgen en toedienen van vaccinaties. De resultaten van de strengths – weaknesses – opportunities - threats (SWOT)-analyse bieden inzicht in de unieke positie van de huisarts in de zorg voor patiënten behandeld met biologicals. Het is belangrijk dat huisartsen werken aan het vergroten van hun kennis en betrokkenheid bij de zorg voor patiënten behandeld met biologicals, waarbij ze tegelijkertijd kunnen profiteren van hun sterke punten zoals laagdrempeligheid, kennis van de patiënt en holistisch handelen. Het bevorderen van

samenwerking met de tweede lijn, het verbeteren van het informaticasysteem en het vaststellen van duidelijke taakafspraken zijn enkele van de strategieën die kunnen worden geïmplementeerd om de zorg te verbeteren en de bedreigingen aan te pakken. Conclusie: Dit onderzoek bracht naar voor dat zowel de eerste als de tweede lijn de kennis van de huisarts over biologicals beschouwt als onvoldoende. Er is behoefte aan geactualiseerde richtlijnen specifiek gericht op huisartsen. Er is consensus dat de voornaamste rol van de huisarts in de zorg voor patiënten onder behandeling met biologicals bestaat uit het monitoren en behandelen van potentiële bijwerkingen. Daarnaast is het ook de taak van de huisarts om vaccinaties op te volgen en toe te dienen. Het verbeteren van samenwerking tussen eerste en tweede lijn, met duidelijke taakomschrijvingen, kan bijdragen aan een effectievere zorg voor deze patiëntenpopulatie.